

**EUROPOS SAJUNGOS
TARYBA**

**Briuselis, 2007 m. lapkričio 23 d. (29.11)
(OR. en)**

15362/07

**RECH 378
ATO 155
COMPET 388
REGIO 52
TELECOM 147**

PRANEŠIMAS

nuo: Generalinio sekretoriato

Ankstesnio
dokumento Nr.: 14690/1/07 RECH 325 ATO 145 COMPET 348 REGIO 43

Dalykas: 2007 m. lapkričio 23 d. Tarybos (Konkurencingumas) posėdžio rezultatai
– Tarybos išvados dėl mokslinės informacijos skaitmeniniame amžiuje

Delegacijoms pateikiamos Tarybos išvados dėl mokslinės informacijos skaitmeniniame amžiuje,
kurias Konkurencingumo taryba priėmė 2007 m. lapkričio 23 d. posėdyje.

TARYBOS IŠVADOS
DĖL MOKSLINĖS INFORMACIJOS SKAITMENINIAME AMŽIUJE:
PRIEINAMUMAS, PLATINIMAS IR IŠSAUGOJIMAS

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

PRIMINDAMA:

- 2006 m. rugpjūčio 24 d. Komisijos rekomendaciją dėl kultūrinės medžiagos skaitmeninimo, išsaugojimo skaitmeniniu formatu ir internetinės prieigos prie jos (OL L 236, 2006, p. 28) ir susijusias 2006 m. lapkričio 13 d. Tarybos išvadas (OL C 297, 2006, p. 1);
- 2007 m. vasario 14 d. Komisijos komunikatą dėl mokslinės informacijos skaitmeniniame amžiuje: prieinamumas, sklaida ir išsaugojimas (COM (2007) 56);
- 2007 m. balandžio 4 d. Komisijos žaliąją knygą „Europos mokslinių tyrimų erdvė. Naujos perspektyvos“ (COM (2007) 161);
- OECD prieigos prie viešosiomis lėšomis finansuojamų mokslinių tyrimų duomenų principus ir gaires, dėl kurių visos OECD šalys susitarė 2007 m.

ATSIŽVELGDAMA į tai, kad:

- mokslinės informacijos – publikacijų ir duomenų – prieinamumas ir platinimas yra nepaprastai svarbūs Europos mokslinių tyrimų erdvės raidos veiksniai ir gali padėti spartinti inovacijas;
- internetas suteikia iki šiol neturėtų galimybių platinti mokslinių tyrimų rezultatus, jais dalintis ir jais remtis;

- informacinės ir ryšių technologijos iš pagrindų pakeitė mokslininkų bendravimo, mokslinių tyrimų vykdymo ir mokslinių žinių kūrimo būdus;
- didelės spartos ryšio ir našių kompiuterinių sistemų amžiuje duomenys tampa pagrindiniu šiuolaikinio mokslo veiksniumi;
- mokslinės informacijos skelbimo sistemos yra labai svarbios tos informacijos platinimo ir kokybės kontrolės atžvilgiu, visų pirma atliekant tarpusavio peržiūrą, todėl jos poveikis mokslinių tyrimų finansavimo politikai ir Europos mokslinių tyrimų aukštai kokybei yra didelis;
- universitetai, bibliotekos, mokslinius tyrimus atliekančios ir juos finansuojančios organizacijos, mokslo leidinių leidėjai ir kiti suinteresuoti subjektai pastaraisiais metais nemažai investavo į informacines technologijas, skirtas internetinei prieigai;
- veiksmingas ir ilgalaikis skaitmeninis mokslinės informacijos išsaugojimas yra Europos mokslinių tyrimų dabartinės ir būsimos raidos pagrindas.

1) PALANKIAI VERTINA

- Komisijos komunikatą dėl mokslinės informacijos skaitmeniniame amžiuje: prieinamumas, sklaida ir išsaugojimas, kuris yra tolesnio darbo mokslinės informacijos prieinamumo ir išsaugojimo klausimais Europos lygiu pagrindas.

2) PRIPAŽĮSTA

- didelį universitetų, tarptautinių mokslinių tyrimų organizacijų, mokslinių tyrimų įstaigų, bibliotekų ir kitų viešųjų organizacijų bei mokslinių leidinių leidėjų indėlį į mokslinės informacijos platinimo procesą;

- kad atsiradus naujiems internetu grindžiamiems platinimo modeliams prasidėjo svarbūs visus suinteresuotus subjektus įtraukę debatai dėl mokslinės informacijos prieinamumo ir platinimo, visų pirma, dėl kolegų peržiūrėtų mokslinių straipsnių prieinamumo;
- kad per pastaruosius keletą metų mokslinių bibliotekų pajėgumui suteikti mokslo darbuotojams prieigą prie kuo įvairesnių publikacijų poveikį daro **bendrai** didėjančios mokslinių žurnalų kainos (įskaitant elektroninių publikacijų platinimą);
- vykdomų iniciatyvų sukurti tvarius atviros prieigos prie mokslinės informacijos modelius strateginę svarbą Europos mokslinių tyrimų raidai.

3) PABRĖŽIA:

- poreikį užtikrinti sparčią ir plačią prieigą prie viešosiomis lėšomis finansuojamų tyrimų rezultatų;
- kad valstybės narės yra labai suinteresuotos veiksminga mokslinės informacijos skelbimo sistema, kuri labai padidintų socialinių ir ekonominių viešųjų investicijų į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą poveikį;
- kad svarbu, jog viešosiomis lėšomis finansuojamų mokslinių tyrimų rezultatai būtų skaitytojams nemokamai viešai prieinami internete ekonomiškai perspektyviomis sąlygomis, įskaitant atidėtą atvirą prieigą;
- tarpvalstybinį daugelio mokslinių tyrimų, jų finansavimo šaltinių ir jų platinimo kanalų pobūdį;
- geresnės prieigos prie neapdorotų duomenų ir duomenų bei informacijos išteklių saugyklų, kuri sudarytų galimybes juos iš naujo analizuoti ir panaudoti, neatsižvelgiant į tai, ką buvo numatęs duomenų rengėjas, svarbą;

- kad naujų formų elektroniniais ryšiais gali būti užtikrinama atvira prieiga prie duomenų ir mokslinių publikacijų bei suteikiama unikali galimybė atvirai plėtoti specifinių duomenų gavybos, analizės ir integravimo priemones, galbūt tai sutvirtinant bendros formos standartais;
- kad mokslinių publikacijų ir mokslinių tyrimų duomenų prieinamumo ir išsaugojimo politika ir praktika valstybėse narėse vystosi skirtingu greičiu;
- įvairių subjektų, įskaitant finansavimo įstaigas, mokslo darbuotojus, mokslinių tyrimų įstaigas ir mokslo leidinių leidėjus, veiksmingo bendradarbiavimo, susijusio su prieiga prie mokslinių publikacijų ir mokslinių tyrimų duomenų, jų platinimu ir išsaugojimu, svarbą.

4) ATKREIPIA DĖMESĮ Į

- pastarojo meto pranešimus, kuriuose Komisija raginama pagerinti prieigą prie rezultatų, gautų atliekant jos finansuojamus mokslinius tyrimus, įskaitant Europos mokslinių tyrimų patariamąsias tarybas ir Europos mokslinių tyrimų tarybos Mokslo tarybos ataskaitas, kuriose pasisakoma už atvirą prieigą prie Bendrijos finansuojamų mokslinių tyrimų rezultatų;
- Komisijos ketinimą remti tolesnius mokslinės informacijos skelbimo sistemos tyrimus ir atlikti skaitmeninio išsaugojimo ekonominių aspektų tyrimą.

5) PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ

Pradiniuose etapuose ir laikantis priedo

- stiprinti nacionalines strategijas ir struktūras, skirtas prieigai prie mokslinės informacijos, jos išsaugojimui ir platinimui, taip pat organizacinių, teisinių, techninių ir finansinių problemų sprendimui;
- stiprinti valstybių narių, didelių mokslinių tyrimų įstaigų ir finansavimo įstaigų veiklos koordinavimą prieigos, išsaugojimo ir platinimo politikos bei praktikos srityse;
- maksimaliai pagerinti mokslo darbuotojų ir studentų prieigą prie mokslinių publikacijų, pirmiausia pagerinant su moksline informacija susijusių viešųjų pirkimų praktiką; tai galėtų apimti keitimąsi informacija apie šią praktiką, su didelės apimties pasiūlymais susijusių sutarčių sąlygų skaidrumo gerinimą bei skirtingų valstybių narių finansavimo įstaigų, mokslinių tyrimų įstaigų **ir mokslo leidinių leidėjų** bendradarbiavimo galimybių ieškojimą, siekiant masto ekonomijos ir veiksmingo viešųjų lėšų panaudojimo sutelkiant paklausą;
- užtikrinti mokslinės informacijos (įskaitant publikacijas ir duomenis) ilgalaikį išsaugojimą ir nacionalinėse informacijos išsaugojimo strategijose skirti deramą dėmesį mokslinei informacijai.

6) PRAŠO KOMISIJOS

Pradiniuose etapuose ir laikantis priedo

- stebėti gerą praktiką, susijusią su atvira prieiga prie Europos mokslinės produkcijos, įskaitant mokslo bendruomenių ir didelių mokslinių tyrimų įstaigų atliekamų didelės apimties eksperimentų rezultatus, bei skatinti naujų modelių, kurie galėtų pagerinti prieigą prie Europos mokslinių tyrimų rezultatų, kūrimą;
- stebėti dabartinę padėtį, susijusią su ES viešosiomis virtualiomis mokslinėmis bibliotekomis ir kitais Europoje vykstančiais pokyčiais, susijusiais su studentų ir mokslo darbuotojų prieiga prie mokslinės informacijos ir jos skaitmeniniu išsaugojimu, taip pat atitinkamomis teisinės sistemos sąlygomis, kurios gali daryti poveikį prieigai prie šios informacijos;
- išbandyti galimybę suteikti atvirą prieigą prie mokslinių duomenų ir publikacijų, parengtų vykdamas projektus, finansuojamus pagal ES bendrąsias mokslinių tyrimų programas, kad būtų galima įvertinti, ar tikslinga patvirtinti konkrečius sutarčių reikalavimus;
- skatinti skaitmeninio išsaugojimo mokslinius tyrimus, taip pat mokslinių duomenų infrastruktūrų bandymus ir platų jų naudojimą užtikrinant atviros prieigos prie mokslinės informacijos ir tarpvalstybinę, tarpinstitucinę ir tarpdisciplininę jos išsaugojimo pridėtinę vertę;
- remti ir padėti tobulinti politikos koordinavimą bei skatinti suinteresuotų subjektų konstruktyvius debatus ir keitimąsi informacija.

A. Valstybių narių prašoma:

1. Stiprinti nacionalines strategijas ir struktūras, skirtas prieigai prie mokslinės informacijos ir jos platinimui, šiais būdais:	
nustatant aiškia mokslinės informacijos platinimo ir prieinamumo politiką, įskaitant susijusį finansų planavimą;	2008 m.
šia politika skatinant skaitytojams nemokamą prieigą internetu prie viešosiomis lėšomis finansuojamų mokslinių tyrimų rezultatų, atsižvelgiant į ekonomiškai tvarius būdus tai daryti, įskaitant atidėtą atvirą prieigą;	nuo 2008 m.
sistemiškai vertinant sąlygas, turinčias įtakos prieigai prie mokslinės informacijos, įskaitant: <ul style="list-style-type: none"> – [tai, kaip mokslo darbuotojai naudojami savo autorių teisėmis į mokslinius straipsnius;] – investicijų į mokslinės informacijos platinimą lygį palyginti su visomis investicijomis į mokslinius tyrimus; – finansinių mechanizmų naudojimą prieigai gerinti, pavyzdžiui, PVM gražinimą bibliotekoms prenumeruojant skaitmeninius žurnalus; 	2008 m.
užtikrinant, kad mokslinės informacijos saugyklos būtų tvarios ir sąveikios;	2010 m.
įtraukiant pagrindinius suinteresuotus subjektus (mokslininkus, finansavimo įstaigas, bibliotekas, mokslo leidinių leidėjus) į debatus apie mokslinę informaciją;	2008 m.

2. Stiprinti valstybių narių veiklos koordinavimą prieigos ir platinimo politikos bei praktikos srityse šiais būdais:	
nagrinėjant galimybę nacionalinėms finansavimo įstaigoms nustatyti bendrus pagrindinius atviros prieigos principus;	2008 m.
didinant su didelės apimties pasiūlymais susijusių sutarčių, finansuojamų iš viešųjų lėšų, sudarymo sąlygų skaidrumą ir įvertinant galimybes pasiekti masto ekonomiją sutelkiant paklausą;	2008 m.
siekti mokslinės informacijos nacionalinių saugyklų sąveikumo, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos mokslinės informacijos prieinamumui ir jos paieškai atlikti už nacionalinių sienų;	2009 m.
padedant veiksmingai atlikti Europos lygiu padarytos pažangos apžvalgą, informuojant Komisiją apie mokslinės informacijos platinimo alternatyvių modelių naudojimo rezultatus ir patirtį.	2008 m.

3. Užtikrinti mokslinės informacijos (įskaitant publikacijas ir duomenis) ilgalaikį išsaugojimą ir nacionalinėse išsaugojimo strategijose skirti dėmesį mokslinei informacijai šiais būdais:	
nustatant struktūrinį požiūrį į mokslinės informacijos ilgalaikį išsaugojimą ir laikantis šio požiūrio skaitmeninio išsaugojimo nacionaliniuose planuose, parengtuose pagal 2006 m. rugpjūčio 24 d. Komisijos rekomendaciją ir 2006 m. lapkričio 13 d. Tarybos išvadas dėl internetinės prieigos prie kultūrinės medžiagos ir jos skaitmeninio išsaugojimo;	2008 m. vidurys
atsižvelgiant į mokslinės informacijos konkrečias ypatybes, kai bus kuriama skaitmeninio išsaugojimo teisinė sistema (įskaitant privalomąjį egzempliorių) arba praktinės priemonės.	2009 m.

B. Komisijos prašoma įgyvendinti priemones, apie kurias pranešta „Komunikatu dėl mokslinės informacijos skaitmeniniame amžiuje: prieinamumas, sklaida ir išsaugojimas“, visų pirma:

1. Išbandyti galimybę suteikti atvirą prieigą prie mokslinių publikacijų, parengtų vykdant projektus, finansuojamus pagal ES bendrąsias mokslinių tyrimų programas, šiuo būdu:	
nustatant ir įgyvendinant konkrečius bandymus, susijusius su atvira prieiga prie mokslinių publikacijų, parengtų vykdant Bendrijos finansuojamus mokslinius tyrimus, įskaitant atidėtą atvirą prieigą.	nuo 2008 m.
2. Remti bandymus ir infrastruktūras, kuriais užtikrinama prieigos prie mokslinės informacijos ir jos išsaugojimo tarpvalstybinė pridėtinė vertė, šiais būdais:	
bendrai finansuojant mokslinių tyrimų infrastruktūras, visų pirma Europos lygiu susiejant skaitmenines saugyklas ir bendrai finansuojant skaitmeninio išsaugojimo mokslinius tyrimus pagal 7-ąją bendrąją programą; remiant bandymus, susijusius su atvira prieiga, kai užtikrinama aiški tarpvalstybinė pridėtinė vertė.	nuo 2007 m.
3. Prisidėti gerinant valstybių narių politikos koordinavimą ir suinteresuotų subjektų konstruktyvius debatus šiais būdais:	
Europos lygiu įtraukiant atitinkamus suinteresuotus subjektus į debatus apie mokslinę informaciją;	nuo 2007 m.
stebint gerą praktiką, susijusią su atvira prieiga prie Europos mokslinės produkcijos.	nuo 2008 m.